

Men jeg er da glad for at høre, at justitsministeren ønsker at diskutere offentlighed, for et demokratisk samfund er karakteriseret ved en engageret, deltagende befolkning, og forudsætningen er, at den har viden.

Allerede i 1963, hvor man udarbejdede betænkningen, der førte til det første udkast til offentlighedslov, var begrundelsen for at indføre offentlighed i forvaltningen, at det måtte antages at være med til at skabe og vedligeholde interessen for offentlige anliggender, hvilket var ønskeligt i det moderne, komplicerede samfund – og det var altså i 1963 – idet man ellers måtte nære frygt for, at den politiske ligegyldighed bredte sig.

Det er, ligesom vi har et problem i dag også. Det er derfor nødvendigt, at vi altid holder os dette mål for øje, og som jeg også nævnte i min begrundelse, så er statsministeren jo i europæiske sammenhænge en af fortalere for åbenhed i EU, og det skal han ikke have utak for – det kan justitsministeren jo sige til ham – men hvis man skal kunne tale med store bogstaver i Bruxelles, så er det nødvendigt at have ordnede forhold i eget hus, og det har vi ikke.

Der er udsendt en rapport, der viser en lang række indskrænkninger i offentlighedens adgang til oplysninger, og mange af indskrænkningerne er sket i den bedste hensigt, idet konkrete myndigheder med stor overbevisning har argumenteret for, at netop det specifikke område bør undrages.

Det er fuldstændig korrekt, som også justitsministeren påpegede, at det er gået igennem Folketinget, men det, der er karakteristisk for den metode, man har anvendt, er, at det har været i særlovgivningen, det er gået igennem. Det har været f.eks. Trafikudvalget, og det har været alle mulige andre udvalg end Retsudvalget, der har skullet tage stilling til det, og når man så ser det overordnede billede, så krakeleer det, hvis man ønsker offentlighed i forvaltningen.

Da vi i 1970 fik vores første offentlighedslov, var målet, at det var starten på en proces, hvor lovgivning gradvis skulle udvide princippet om offentlighed, men desværre er det altså gået den forkerte vej.

Ud over de eksempler, der er nævnt i rapporten, har vi i de sidste år oplevet, at en lang række offentlige virksomheder er overgået til halvoffentlige eller offentlige selskaber. Så ved jeg godt, justitsministeren siger, at det også handler om konkurrence, men hvor mange Sto-

rebæltbroer skal vi have, før vi holder op med konkurrencen. Man bruger den argumentation, at det er af hensyn til konkurrencen, og det i alt fald også et problem.

Vi har nu fået unddraget offentligheden indsigt i Ørestadsselskabet, DSB Gods, Post Danmark, Scandlines og Combis, og det sidste eksempel viser jo, hvor grueligt galt det kan gå. Det offentligt ejede busselskab blev drevet helt uforsvarligt, uden at der var nogen mulighed for, at offentligheden kunne gribe ind, og uden at de ansvarlige ledere selv risikerede at tabe kapital.

Et andet eksempel har jeg hørt fra en journalist her i dag. Han interesserede sig for DSB Rederi og bad om aktindsigt på det tidspunkt, hvor DSB var offentligt. Da han fremsendte sin anmodning, var det omdannet til Scandlines A/S. Journalisten fik det svar, at det jo ikke var omfattet af offentlighedsloven længere. Han påpegede, at det jo kun var de akter vedrørende rederiet som offentlig virksomhed, han ønskede aktindsigt i. Han fik afslag. Han klagede til Trafikministeriet. Han fik afslag. Han klagede til Folketingets Ombudsmand, og han fik afslag, fordi Ombudsmanden jo ikke er kompetent, når det er et privat aktieselskab. Ringen er sluttet.

Man kan så stiltødt overveje, om formålet med at omdanne DSB Rederi til et A/S var at unddrage offentligheden indsigt, eller om det blot var en behagelig sidegevinst. Én ting er sikker: Det fremmer ikke befolkningens tillid til det politiske system.

Et andet eksempel er den stadig stigende brug af e-mail og fax i den offentlige forvaltning: Det får ikke nogen konsekvens, hvis en myndighed ikke fører journal over alle disse input, så man kan nemt risikere, at der træffes afgørelser, uden at borgere eller journalister har mulighed for at tjekke grundlaget for det. Tænk på, at hver eneste embedsmand blot på et vist niveau har egen fax og egen e-mail-adresse! Bliver disse henvendelser centralt registreret? Hvad gør vi for at sikre, at man ikke blot ved tryk på et par taster kan fjerne alt ubehageligt materiale? Tamilsagens makuleringsmaskine var en overgang interessant, men den situation vil vi næppe komme i fremover, for der vil ikke være vidner til stede, når der trykkes på computerens taster.

Et tredje eksempel er den manglende respekt, som de offentligt ansatte tilsyneladende har for offentlighedsloven: Siden vi stillede denne forespørgsel, har jeg fået en række henvendelser fra